

D. ŠVERKO

na kružnim stazama u klasi 1000 cm osvojio na PJ 1971 i 1973 prvo mjesto. Pobjednik na PJ 1972-73 na brdskim stazama u klasi do 1000 cm; 1981 prvi na PJ u formuli super VW.

švicarac, sp. gimnastika: naziv za element vježbe na konju s hvataljkama; izvodi se jednonožno i sunožno. Jednonožni š. izvodi se iz upora prednjeg na hvataljkama, kolo odnožno jednom nogom naprijed s istovremenim okretom tijela u smjeru kretanja noge i prehvatom obje ruke na jednu hvataljku u upor raznožni, bočno na jednoj hvataljci i povezano (bez prekida gibanja) pola okreta u smjeru gibanja s prehvatom na obje hvataljke te nogom završiti kolo do upora stražnjeg na hvataljkama. Sunožni š.

izvodi se na isti način, samo što je kolo sunožno odbočno.

švicarska brava, nogomet: sistem ili način igre koji je 50-ih god. primjenjivao trener švic. reprezentacije, Austrijanac Karl Rappan. To je modifikacija klasičnog dvostrukog W- i WM-sistema, s rasporedom igrača kojim se obrana pojačava jednim slobodnim igračem (stražnjim braničem), koji najčešće igra u svom kaznenom prostoru ili ispred njega i djeluje iza svoje uže obrane (sa tri braniča) te tako primjenjuje dvostruko pokrivanje i najčešće pomaže svom srednjem braniču. Jedan od povučenih napadača obavlja u fazi protivničkog napada obrambene zadatke i preuzima čuvanje povučene protivničkog napadača, a u fazi napada svoje momčadi sudjeluje u pripremi i završnici. Sistem š.b. iziskuje izuzetne kvalitete igrača, posebno onih koji obavljaju dvostruke funkcije obrane i napada.

švicarski radnički gimnastički i sportski savez → SATUS

švicarski sistem, način određivanja partnera na šah. turnirima s velikim brojem igrača, odn. ekipa. Tvorac tog sistema je Švicarac J. Müller. Igrači se ne sastaju svaki sa svakim već se igra unaprijed određeni broj kola, bitno manji od broja sudjelujućih igrača, odn. ekipa. Pri određivanju parova za na-

redno kolo u š.s. postoje određeni principi. Na turniru nijedan igrač ne smije igrati s istim protivnikom dva puta. U svakom kolu susreću se igrači koji imaju približno jednak broj bodova na tablici. Poslije svakog kola igrači moraju imati podjednaki broj partija odigranih s bijelim i s crnim figurama. Postoji nekoliko varijanti š.s. Najviše se primjenjuje tzv. kružna varijanta. Na početku turnira igrači izvlače brojeve ždrijebovom. Prvi igra s drugim, treći s četvrtim itd. Kada npr. poslije trećeg kola igrači s br. 5, 12 i 20 imaju svaki po tri boda, sastaje se igrač s brojem 5 protiv onog s brojem 12, a igrač s brojem 20 igra s igračem koji je osvojio 2,5 ili 2 boda. Po š.s. se naročito organiziraju vikend turniri na engl. govornom području, ali se sve češće primjenjuje i na drugim natjecanjima. Po š.s. održavane su od 1976 šahovske olimpijade, održane su i neka seniorska pojedinačna PJ i dr.

Švigelj, Jože (1916), pukovnik JNA; sp. radnik, reprezentativac u skijanju. Zaslužan za razvoj skijanja u JNA, Sloveniji i Jugoslaviji; organizator, voditelj i predavač na brojnim skijaškim tečajevima u JNA. Bio sekretar Odbora za skijanje FISAJ i kasnije Skijaškog saveza Jugoslavije. Dobitnik Bloudkovske nagrade Saveza za tjelesnu kulturu Slovenije (1974).

T, padobranstvo: lik u disciplini relative work; izvode 4 padobranca u slobodnom padu pri čemu se dva padobranca drže međusobno za obje ruke, a njihova tijela su u jednoj liniji. Druga dvojica padobranca drže se međusobno s po jednom rukom, dok drugom svaki drži jednu nogu prvog padobranca. Tijela druge dvojice padobranca su također u ravnoj liniji, ali pod pravim kutom na liniju koju čine tijela prve dvojice.

tabela, 1) ekipne sp. igre: spisak ekipa koje sudjeluju na nekom natjecanju; redoslijed se navodi prema osvojenim bodovima. Na t. se također nalaze podaci o broju odigranih utakmica, br. pobjeda, neriješenih utakmica i poraza, br. postignutih i primljenih zgoditaka, koševa, poena i sl., br. bodova i dr. T. se izrađuje poslije svakog kola natjecanja i daje podatke o trenutnom poretku ekipa a po završetku natjecanja se na završnoj t. daje službeni konačni poredak; 2) šah: spisak učesnika turnira prema rednim brojevima koji su natjecateljima dodijeljeni ždrijebovom, T. je podijeljena u odgovarajući broj vodoravnih redova u kojima su na početku reda upisana imena natjecatelja i isti broj okomitih redova na kojima su označeni redni brojevi. U svako polje vodoravnog reda se igraču upisuje znak za rezultat koji je postigao protiv protivnika pod rednim brojem na vrhu okomitog reda (1 za pobjedu, 1/2 za remi, 0 za poraz). U zadnja dva dodatna polja t. se po završetku turnira upisuje ukupan broj bodova i postignuti plasman pojedinačno; 3) u mjerljivim sp. disciplinama: redoslijed natjecatelja rangiranih prema vri-

jednosti postignutih rezultata (vremena, pogodaka, bodova i sl., npr. u atletici, plivanju, dizanju utega, streljaštvu i dr.).

tabija, fiksirana, konvencionalna forma otvaranja u šatrandžu; preteča današnjeg otvaranja u šahu. Igra je započinjala od ugovorenih pozicija, tj. prvih nekoliko poteza igralo se bez razmišljanja, prema fiksiranim uzorima.

tablice ocjenjivanja, konjički sport: popis kaznenih bodova za greške u preskakanju prepona; postoje 3 vrste t.o.: A, B i C. A: za obaranje prepona 4 boda, prva neposlušnost 3, druga neposlušnost 6, pad 8, te prekoračenje određenog vremena za svaku sek 1/4 boda. Pobjednik je natjecatelj s najmanje bodova, a u slučaju jednakosti, odlučuje bolje postignuto vrijeme ili uže natjecanje; B: za obaranje prepone 10 sek, prekoračenje određenog vremena za svaku sek kažnjava se sa 2 sek. C: za obaranje prepone 3-17 sek, ovisno o duž. parkura i broju skokova, prekoračenje vremena 1 sek za svaku sek. Kod B i C tablice vremenu utrošenom za prijelaz parkura dodaju se sekunde za obaranje i prekoračenje. Pobjednik je natjecatelj s najboljim vremenom.

tabličar, skokovi u vodu: službena osoba na natjecanju; izračunava vrijednosti izvođenog skoka, množeći zbroj ocjena bodovnih sudaca sa koeficijentom teškoće odgovarajućeg skoka i taj rezultat daje tajniku.

Taborska jama, turistički uređena pećina kraj Grosuplja (SRSI), duga 360 m.

tabular, biciklizam: specijalna guma na trkačom biciklu sa zračnicom čvrsto ušivenom za vanjski gumeni omotač.

tachi (jap.: stajanje). 1) karate: stav borca; u složenicama se upotrebljava oblik dachi; 2) kendo: dugi jap. mač s blago povijenom oštricom obično dugom 80-120 cm. Drži se objema rukama za držak dug 30 ili više cm.

tachi ai, sumo: početni sudar dvaju rvača u borbi. Kako u sumu mečevi traju vrlo

kratko, jer od dva krupna rvača jedan mora ubrzo pasti ili izaći iz malog kruga, čime gubi borbu, početni sudar je najvažniji trenutak borbe. Dobro izveden t. a. omogućuje rvaču da pri sudaru uhvati protivnika na najpovoljniji način i primijeni neki od zahvata koji će mu osigurati pobjedu.

tachi waza (jap.), džudo: tehnike u stojećem stavu, sva bacanja, gušenja i poluge, tehnika garda, izbacivanje protivnika iz ravnoteže i tehnika kretanja.

tač (engl. touch), 1) stolni tenis: dodir loptice u igri reketom prije odskoka na stolu (volet); 2) dodir mreže reketom, tijelom ili odjećom; poen se dosuđuje protivniku; 2) tenis: dodir mreže reketom, tijelom ili nečim drugim što igrač ima na sebi; dodir lopte u igri tijelom ili nečim drugim što igrač ima na sebi: poen se dosuđuje protivniku.

Tadejčević, Vinko (1914), dr. znanosti; reprezentativac i sp. radnik u podvodnom ribolovu. Poslije Oslobođenja jedan je od pionira podvodnih sp. aktivnosti u Rijeci. Kao natjecatelj sudjelovao je na PE 1965. Bio je član i tajnik (1961-65) Saveza za podvodne aktivnosti i sportski ribolov na moru Jugoslavije; od 1962 do 1973 bio je predsjednik Komiteta za podvodni lov tog Saveza.

Tadić, Ante (1892), profesor prirodni nauka i nastavnik tjel. odgoja u Vrhu, Velikom Bečkereku (Zrenjanin), Smederevu i Subotici. Osnivač i predsjednik Saveza nastavnika tjelesnog odgoja, šef Odsjeka za tjelesni odgoj Ministarstva prosvjete (1938-41). Napisa: *Uputstva kako se grade prostori i sprave za telesne vježbe*, Vršac 1926.

Tadić, Pero (1956), reprezentativac u boksu, zaslužni sportaš Jugoslavije, član BK Pula. Osvojio prvo mjesto na PJ 1981-82 u poluteškoj kategoriji. Na prvenstvu Balkana 1981 i na PS 1982 osvojio brončane medalje u istoj kategoriji.

tae kwon do (korejski, jap.), borilački sport, suvremeni oblik tradicionalnih azijskih vješt-